

De toelichting werd gehouden door Lieve Van der Velden.

Vorige week zijn we met het thema “Aardewerk” gestart. Ik herinner nog even aan de woorden van Antoine de Saint-Exupery die toen het uitgangspunt waren:

“We erven de aarde niet van onze voorouders, we ontlene n ze aan onze kinderen”

De ondertitel is “de transitie naar een duurzame samenleving”.

Wat verstaat men onder transitie?

De Britse permacultuur-activist Rob Hopkins startte in 2006 in zijn woonplaats Totnes in Devon het Transition-Town initiatief. Dit voorbeeld werd wereldwijd nagevolgd, ook in Vlaanderen.

Om de gevolgen van piekolie (het moment waarop de maximale waarde van de productie uit een oliebron is gehaald) , klimaatverandering en de economische crisis op te kunnen vangen, moet onze samenleving veranderen. Het is een problematiek is die ons allen treft en wakker schudt. We kunnen hier een antwoord op bieden door de noodzakelijke innerlijke en uiterlijke transitie te maken.

· Innerlijk betekent dit de overgang van geluk zoeken in (over)consumptie naar geluk vinden in

onzelf, besef van onderlinge verbondenheid en gelijkheid, besef dat er genoeg is voor iedereen als ieder neemt wat nodig is en bereid is om te delen.

- Uiterlijk betekent dit concreet vorm geven aan onze gemeenschap zoals we willen dat die er uit ziet voor ons en voor de volgende generaties. We kiezen dus resoluut voor positieve initiatieven.

Men heeft mij gevraagd deze toelichting te geven vanuit mijn werk als vrijwilliger bij De Loodsen voor de Tochten van Hoop. Onze laatste tocht heet "Groenten uit Antwerpen". Deze tocht gaat van Linkeroever naar Sint-Andries.

We gaan samen even die tocht overlopen en onderweg stilstaan bij kleine projecten die vanuit die geest van transitie naar een duurzame samenleving werken.

We vertrekken vanuit volgende gegevens:

- Wereldwijd lijdt 1 op 8 mensen honger.
- Nochtans gaat jaarlijks ongeveer 1/3 van de voedselproductie verloren.
- Ons voedsel legt vaak duizenden kilometers af alvorens het op ons bord belandt.
- Wereldwijd wordt massaal veel vlees geproduceerd/geconsumeerd met een enorme impact op de opwarming van het klimaat.
- Jaarlijks vallen er in het zuiden 300.000 doden als gevolg van de klimaatopwarming.

Dit zijn maar enkele feiten die aantonen dat ook ons voedselpatroon effect heeft op mensen in het zuiden. *Daar wil ik even op ingaan: de wereldbol die we hier hanteren benadeelt ook het zuiden.* □ *We gebruiken namelijk de Mercatorprojectie die euro-centrisch is!*

Broederlijk Delen trekt mee de kaart van de lokale landbouw, van seizoensgebonden eten en minder vleesconsumptie als antwoord op bovengenoemde problemen.

Ook de wandeling 'groenten uit Antwerpen' past in diezelfde lijn en heeft dezelfde doelstelling:

- deelnemers laten kennismaken met enkele facetten van de complexe voedselproblematiek in de wereld
- deelnemers laten kennismaken met enkele kleinschalige projecten in Antwerpen waar mensen bewust willen omgaan met voedsel en milieu.
- deelnemers laten stilstaan bij hun eigen patroon van voedselconsumptie

We maken dit concreet door een hoofdstuk uit de film "Smakelijk eten" van Walter Grotenhuis te bekijken, nl. **Boontjes uit Kenia**. Dit doen we in de eco- en fietskerk **Sint-Anna ten drieën**:

- Onze aarde is een "Global village" geworden: We kunnen alles eten waar en wanneer we willen. Ons doen en laten wordt niet meer begrensd door tijd en ruimte.
- Het schaarse water in een land dat kreunt onder de droogte wordt gebruikt om producten te maken voor inwoners van landen waar geen waterschaarste heerst. Eigenlijk wordt er dus gewoon water geëxporteerd. Op dit ogenblik is 30 % van de Keniaanse bevolking ondervoed. Een Subaruvrouw moet dagelijks 25 l water op haar rug dragen omdat er voor haar beneden geen water meer is; deze hoeveelheid komt overeen met onze dagelijkse douche. Het is echt dramatisch: wat moet toekomen aan mensen en dieren wordt gebruikt om gewassen te

exporteren. Cf. bloementeelt.

Samentuinen is een manier om aan transitie te doen. We bezoeken **Biodroom 2**.

- Biodroom 2.0 is een levende gemeenschapstuin waar iedereen welkom is om mee te tuinieren of om op bezoek te komen.

- Op **15 april 2012** gaat Biodroom voor de eerste keer open voor het grote publiek. Biodroom is een initiatief en gezamenlijk project van de Antwerpse culturele centra met medewerking van het EcoHuis Antwerpen en de stedelijke dienst SamenLeven.

- De tuin bestaat uit meer dan 500 bigbags met daarin teelaarde en compost. Er zijn ook twee serres. Er worden meer dan 50 verschillende soorten groenten gekweekt en er is ook plaats voor een paar fruitsoorten, boompjes en bloemen. Meer dan 250 mensen maken zich lid van de tuin en een 40-tal van hen komen zeer regelmatig tuinieren.

- Oorspronkelijk wordt de tuin als een éénjarig project opgezet, maar de betrokkenheid van de bewoners en het gevoel dat er op Biodroom nog mooie dingen gerealiseerd kunnen worden, zorgt ervoor dat er geijverd wordt voor een vervolg in 2013. Na een winter vol denkwerk en voorbereidingen, nemen begin 2014 buurtbewoners dit oorspronkelijk stedelijk project over.

- Het is een **ecologische tuin**: men springt zorgzaam om met bodem, water, oogst en natuur. Er gaat zo weinig mogelijk verloren. De oogst wordt verdeeld, de rest wordt ingemaakt of gecomposteerd. Vergeten groenten – de seizoenen terug volgen.

- Zelfoogstboerderij: De Pluk & Snoeptuin is een zelfoogstboerderij voor groenten en klein fruit volgens het [CSA-principe](#) . (Community supported agriculture)

- Zadenbib: In een zadenbib kan je zelf geoogste zaden binnenbrengen en lenen
- Deeleconomie - geefwinkels

Voedselverspilling kost 175 euro per jaar per persoon

De hoeveelheid voedsel die jaarlijks in Europa verloren gaat, is genoeg om de voedseltekorten wereldwijd 3 tot 7 keer aan te vullen.

· **Robuust**: eerste verpakkingsvrije winkel van België! Precycleren! Robuust pakt het probleem van afval en vervuiling aan bij de bron en vermijdt door het weglaten van verpakking de noodzaak aan recyclage. Dit bespaart natuurlijke rijkdommen, vermindert de CO2 uitstoot, vermindert voedseloverschotten, verkleint de afvalberg en stimuleert de lokale economie omdat streekproducten steeds voorrang krijgen!

· Zelf kunnen we ook onze afval beperken.

- Sexy groenten en fruit

Transitie Sint-Andries

Het project "**Eetbaar Sint-Andries**" werd in 2012 opgestart door de transitiegroep Sint-Andries en de bewonersgroep Onze Tuin.

'Het project wil eetbaar groen in de dicht bevolkte binnenstad van Antwerpen op een inventieve wijze realiseren. Groene open ruimtes worden zoveel mogelijk benut om moestuintjes te realiseren. Dit initiatief biedt stadsbewoners ook ontmoetingskansen en vormt een springplank om effectief rond voedsel in de stad te sensibiliseren.'

Op verschillende plaatsen in Sint-Andries heeft de groep vierkantemeterbakken geïnstalleerd waarin buurtbewoners samen moestuinieren, werden perkjes omgevormd tot eetbare samentuinen en zijn op (binnen)pleinen moestuinen aangelegd. Zowel de stad Antwerpen als

enkele lokale organisaties hebben hieraan meegeholpen.

- Munthof
- Lode Sebrechtsparkje
- Sint-Andriesplaats

Tot daar onze wandeling. Ik wil echter nog even stilstaan bij samentuinen in onze directe omgeving:

Transitie Borgerhout: Het Ecohuis is natuurlijk heel belangrijk

- Op de Bretelwei tuinieren twee groepen, de vzw Nibras en de school Marco Polo
- Gravinneke
- De Wasserette in de Mellaertsstraat.

Transitie Deurne ging in 2010 van start.

- Kronenburg: Pottentuin: Welkom in de **pottentuin** van in de komkommertijd tot in de

pruimentijd, waar heilige boontjes, toffe peeën en rare snijbonen elkaar ontmoeten.

· Drakenhof

· Silsburg: Het ontknopingsfeest op Samentuin Silsburg was een succes. De knoop is doorgehakt. Transitie Deurne wordt **Duizendknoop**.

We willen een onverwoestbaar bindwerk zijn tussen mensen, net zoals de Japanse Duizendknoop met zijn wortelnetwerk onuitroeibaar is in onze samentuin. Deze invasieve plant die vaak als vijand wordt beschouwd, maakten we tot onze vriend, door de jonge scheuten op te eten en hem een plek te geven. Duizendknoop staat voor verbinding tussen 1000 knopen, waarvan ook jij een knooppunt bent. We verwelkomen ook jouw inbreng en initiatieven.

Als titel stond er vandaag: **word activist**. Je hebt al heel wat mogelijkheden leren kennen om zelf iets te doen. Doe mee aan het **“klein verzet”**. Elke inbreng, hoe klein ook is waardevol en belangrijk voor onze Moeder Aarde.

- Tekst uit “De alchemist” Paulo Coelho.

- Als je jezelf te klein vindt om invloed te hebben, probeer dan maar eens te slapen met een mug. Anita Roddick

- Twee kikkers: boekje “Het leven heeft veel kleuren” In goede en kwade dagen.

- In Mechelen werd de mooiste straat gekozen. De schepen gaf als commentaar dat er nog meer aan gewerkt mocht worden: er hadden **maar 7 straten meegedaan op de 800!**

Lieve Van der Velden

